

L' avortament com una qüestió pública a Turquia

El juny de 2012, milers de dones van sortir als carrers d' Istanbul i Ankara, portant cartells amb el missatge "el meu cos, la meua elecció", per protestar per les declaracions antiavortament del Primer Ministre.

Tan sols uns dies abans, en un meeting públic, el primer ministre Recep Tayipp Erdoğan, líder del partit Islàmic Justícia i Desenvolupament -*Justice and Development (Adalet ve Kalkınma Partisi -AKP)*, que governa el país des del 2003, havia pronunciat paraules alarmants contra l'avortament i els naixements amb cesària.

A més de ser durament criticat pels moviments feministes i les associacions de dones, les quals l'acusaven de conservadorisme religiós, les paraules

del Primer Ministre van provocar també la reacció de metges i integrants femenines del seu propi partit, preocupats per l'increment i els potencials riscos de salut dels avortaments il·legals.

Centrant-se en el debat actual a Turquia, l'objectiu d'aquest text és reflexionar sobre la intersecció entre política, discurs religiós i rols de gènere, en un país musulmà amb una peculiar barreja d'actituds modernes i conservadores.

Encara està a temps d'assistir
al VII Congrés Internacional AFIN,
que se celebrarà els dies 22 i 23 de novembre.

[CONSULTI EL PROGRAMA
EN AQUESTA PUBLICACIÓ](#)

Direcció publicació:
Diana Marre, Nadja Monnet i
Beatriz San Román

Continguts d'aquest número:
Valeria Ferraro

Imatges:
Verónica Ibañez

Coordinació:
Bruna Álvarez i Victòria Badia

Traducció:
Bruna Álvarez i Victòria Badia

Documentació:
Anaïs Vidal i Bruna Álvarez

Difusió:
Maria Galizia

Subscripció i contacte:
gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

Afin
Grup d'Investigació

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona

Amb el suport de:

L'avortament és un tema delicat. D'una banda, està estigmatitzat perquè trenca l'ideal de feminitat mentre que, èticament i religiosament, nega l'ànima i la qualitat de persona al fetus. D'altra banda, també és un recurs per als embarassos no desitjats o de risc.

Políticament, els discursos sobre l'avortament remeten a temes religiosos, de salut i de gènere.

A la zona europea, és àmpliament sabut que les postures antiavortistes de l'Estat del Vaticà influeixen en gran mesura en la política de l'Estat italià, malgrat la independència existent entre ells.

Als Estats Units, tot i l'existència d'una actitud més tolerant cap a la sexualitat, els moviments pro avortament s'han d'enfrontar a les faccions més puritanes i antiavortistes que veuen l'avortament com un assassinat. Ambdues posicions han estat explotades per polítics nord-americans que inclouen el tema de l'avortament en la seva agenda política.

Mentre que als països occidentals els discursos polítics contra l'avortament troben recolzament en l'ètica i la religió –principalment el cristianisme–, als països de l'Orient Mitjà, el referent religiós és l'Islam.

En aquest sentit, Turquia representa un cas singular per ser un país que, essent majoritàriament musulmà, és governat per lleis seculars. Establerta el 1923, sobre les cendres de l'imperi otomà, la jove república compta amb gairebé 70 milions d'habitants, més de la meitat dels quals són dones joves en edat reproductiva.

Malgrat els importants avenços en el reconeixement i garantia dels drets de les dones des de la dècada de 1920, existeixen dificultats pràctiques en l'aplicació d'aquests drets. Per això, a pesar de l'elevada taxa de naixements, també existeix una alta taxa de mortalitat femenina a causa de complicacions relacionades amb l'embaràs i el part. Així mateix, l'avortament induït en condicions arriscades

Satélites 1

és una de les causes més freqüents de mort entre les dones. Una situació agreujada per dos factors principals: la persistència d'una societat patriarcal que atorga l'autoritat als homes i l'esvoranc econòmic existent entre les ciutats i les zones rurals i urbanes pobres.

Per comprendre la situació actual, és important rastrejar el procés que va culminar amb la legalització de l'avortament a l'època republicana i els límits que va comportar.

Satélites 2

L'assoliment de la llei de l'avortament a Turquia

Fins el segle XIX, amb l'imperi otomà, l'avortament era una solució molt estesa entre les dones, especialment entre les concubines, i no era percebut com una qüestió ètica o moral. Deuria ser el contacte amb les idees occidentals, especialment durant l'època de grans canvis de la segona meitat del segle XVIII, el que va induir els dirigents otomans a adoptar mesures contra l'avortament en el Dret Penal, el 1958. A més, la disminució de la població resultant de les contínues guerres i, particularment, de la Guerra de la Independència dels Balcans, va incentivar també polítiques pronatalistes per part de l'elit governant, la qual començà a emfatitzar la maternitat i la protecció dels nens i nenes.

La mateixa línia pronatalista es va seguir en la primera època de la República. Enmig de massives reformes en l'àmbit cultural i administratiu per

donar forma a una identitat turca deslligada de la intervenció d'autoritats religioses, amb la intenció de secularitzar el país, els pares de la república emfatitzaren el rol de les dones com a mares, atorgant premis a les famílies nombroses. Al mateix temps, el Codi Penal, creat a partir del model italià, prohibia explícitament l'avortament de manera coherent amb la il·legalització dels mètodes anticonceptius a la dècada de 1930.

No obstant, a la dècada de 1960, l'increment dels problemes socials i econòmics, relacionats amb el ràpid creixement de la població, va portar al partit governant a reconsiderar la seva política demogràfica, adoptant noves estratègies en planificació familiar, entre elles, l'aixecament de la prohibició de la contracepció, el 1965.

Fins llavors, en el debat, els partits polítics de centre i de dreta es mostraven contraris a l'avortament perquè tenien por que l'aixecament de la prohibició posés en perill el nivell moral

de la societat. A l'altre cantó, els partits d'esquerra es mostraven partidaris de legalitzar una pràctica que ja era utilitzada per salvar la vida d'algunes dones en situacions de risc.

A la dècada de 1980, l'increment d'avortaments il·legals i de risc a Turquia, junt amb una elevada taxa de mortalitat, van conduir el govern a liberalitzar la pràctica. Així, amb la Llei de Planificació Demogràfica de 1983 es promulgà la primera llei sobre l'avortament, vigent fins ara a Turquia. D'acord amb aquesta llei, es pot accedir a l'avortament prèvia sol·licitud durant les 10 primeres setmanes de gestació, sempre que: existeixi el consentiment del marit, en el cas de les dones casades; el consentiment parental, en el cas de menors d'edat, i un ginecòleg per realitzar la pràctica. Poden haver-hi excepcions si l'embaràs posa en perill la salut física o mental de la dona.

A pesar del seu caràcter innovador, la llei ben aviat va ser criticada pels

creixents moviments feministes de la dècada de 1980, per ser massa restrictiva. S'observà que el requisit del consentiment del cònjuge era una afirmació de valors patriarcals i d'autoritat masculina en una societat obsesionada amb la idea de la virginitat i l'honor. D'altra banda, el requisit de la presència comprovada d'un ginecòleg hauria estat difícil de complir en zones rurals i pobres.

Per això, els debats sobre la llei de l'avortament es van mantenir en els anys següents entre aquells que en critiquen les limitacions i aquells que en proposen la restricció, els quals van fer sentir la seva veu durant la primera Assemblea Nacional sobre la Família (*Aile Surasi*) de la dècada de 1990, quan els partits islàmics van accedir al govern.

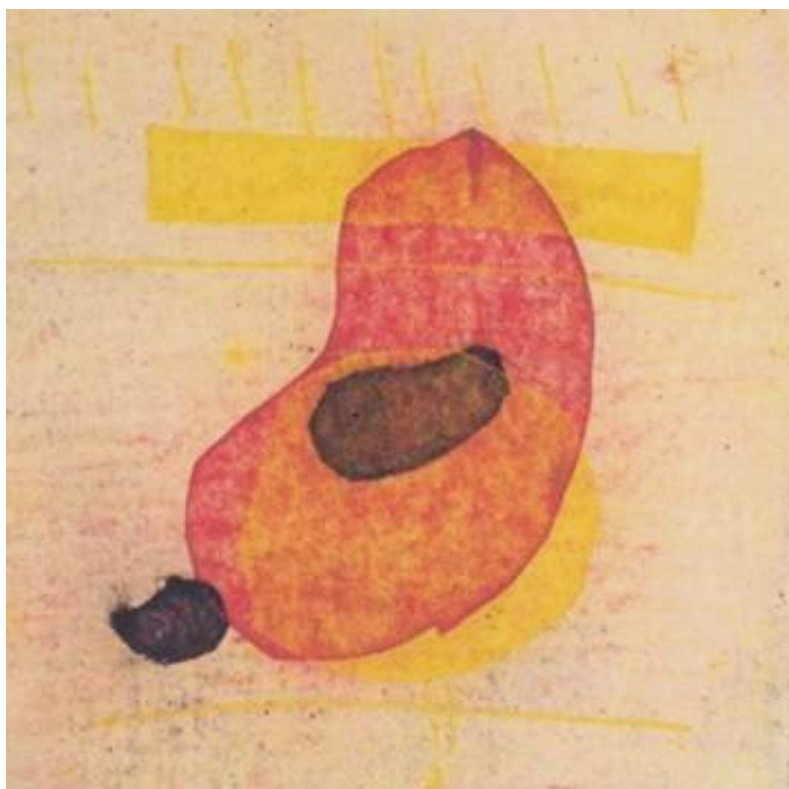
Cèlula 1

La posició conservadora del partit del govern

Des del 2003, el conservador i moderat partit governant d'orientació islàmica *Justice and Development Party* (AKP), va intentar combinar les reformes modernitzadores per a l'admis-

sió de Turquia a la Unió Europea amb mesures més conservadores, com la aprovació de l'ús del vel a l'espai públic. Quant als temes relatius a la família, el Primer Ministre va manifestar la seva inclinació per la família tradicional amb un mínim de tres fills, alhora que, paral·lelament, la seva lluita

Célula 2

per incloure l'adulteri en el Codi Penal el 2003, provocava la reacció tant de les associacions de dones com de la comissió de la UE. Per tant, la seva posició en contra de l'avortament no va ser una sorpresa, sinó una manera d'abordar la qüestió, comparant avortament amb assassinat i fent referència a una tràgica matança de civils a la zona kurda. Varen ser les conseqüències de les seves paraules, així com la seva proposta de llei de reducció del temps límit per avortar i els parts amb cesària, qualificats de "mètodes anti-naturals", el que va provocar una reacció generalitzada.

Sobre la base dels límits ja existents a la legislació, les declaracions del Primer Ministre varen ser interpretades com un intent de desterrar l'avortament. Els que el recolzaven, van intentar de justificar la seva posició fent referència als valors tradicionals i religiosos malgrat que, a l'Islam, no existeix un consens inequívoc sobre l'avortament, i que d'altra banda, fins i

tot les integrants femenines del mateix partit, mostraven la seva preocupació pels riscos mèdics per damunt de les preocupacions religioses.

L'avortament i la religió

Per contextualitzar les reclamacions del Primer Ministre en el discurs religiós, val la pena repassar algunes idees sobre l'avortament en la tradició islàmica turca.

Dins de l'Islam, des de l'Alcorà, el seu llibre sagrat, que té el seu origen a l'època medieval, no s'aborda específicament el tema, i des de les quatre escoles jurídiques principals a les quals pertanyen els musulmans, s'han desenvolupat diferents enfocaments, en citar les dites del Profeta (Hadices).

L'escola Hanafi, a la qual pertanyen la majoria de musulmans turcs, que és una de les més tolerants, considera que la incorporació de l'ànima al fetus té lloc als 120 dies, temps límit perquè les dones avortin, encara que sigui sense el consentiment del marit. Des de la pers-

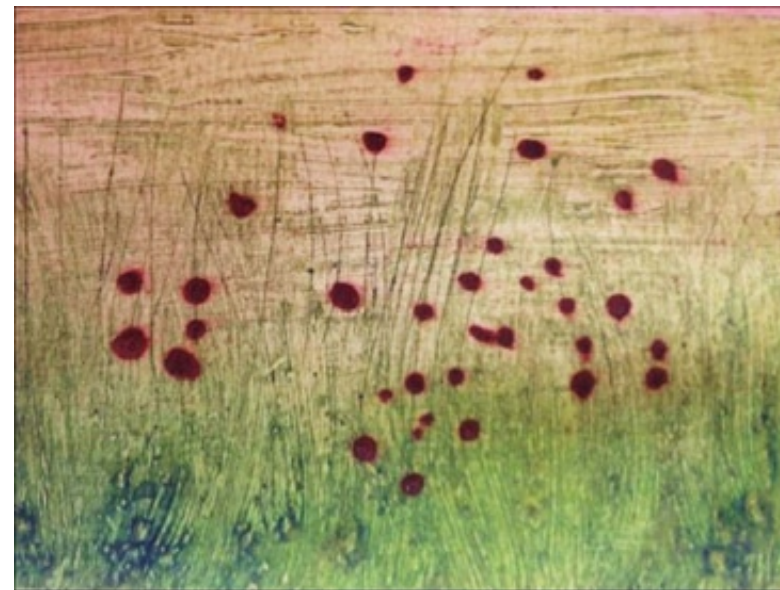

Célula 3

pectiva del malikisme, una escola més restrictiva, l'avortament està prohibit perquè l'animació del fetus es dona en el mateix moment en què s'instal·la a la matriu i, per tant, l'avortament equival a assassinat. No obstant, alguns seguidors de l'escola Maliki van recolzar la posició intermèdia de les altres escoles (Shafi'i i Hanbali), les quals marquen aquest termini en 40 dies. Sorprenentment, a pesar de l'enfocament més liberal de l'escola Hanafi, el govern turc

secular, fins i tot abans del govern del partit islàmic, havia optat per un enfocament restrictiu, limitant el temps permès a només 10 setmanes.

D'altra banda, les autoritats religioses que a Turquia són controlades i dirigides per la Direcció d'Afers Religiosos (Diyanet), que actua com a Secretaria de Culte, van assumir la mateixa actitud restrictiva, que condemnava l'avortament com un crim i un pecat però, alhora, van recolzar els programes de planificació familiar i demogràfica dels partits majoritaris. Emmarcant el seu discurs sobre els versos de l'Alcorà i *hadices* en la bona criança dels fills, la *Diyanet* recolzava la planificació familiar en base al fet que, a l'Islam, el matrimoni i la família s'han de proveir d'un recolzament financer adequat. Tanmateix, fins i tot per les autoritats religioses, els casos excepcionals, com aquells en què es posa en risc la salut de la mare, plantegen la necessitat que pugui haver-hi casos a discutir.

Atmósfera 3

Avortament i salut

Malgrat els assoliments pel que fa a l'esperança de vida a Turquia, la mortalitat maternal i infantil està per sobre de la mitjana regional i europea.

D'acord amb l'Enquesta Demogràfica sobre Salut a Turquia (TDHS), el nivell d'embarassos no desitjats és baix, però molts naixements tenen lloc fora dels centres sanitaris i les

Flor 3

dones embarassades no reben cures prenatales.

Investigacions sobre l'avortament mostren que el coitus interruptus és encara el mètode anticonceptiu més utilitzat, mentre que una enquesta realitzada a 318 dones va mostrar

que la contracepció d'emergència era considerada pecat pel 90% d'elles.

En avortaments clínics, el legrat és preferible a l'aspiració manual endouterina o el Misoprostol oral, que si bé va ser aprovat per l'Organització Mundial de la Salut ha estat, recentment, prohibit a Turquia.

L'estigmatització de qui s'ha sotmès a un avortament es generalitza també entre el personal sanitari. Davant les declaracions del Primer Ministre, l'Associació Mèdica Turca va advertir que l'avortament restringit animaria a les pràctiques il·legals, els matrimonis forçats i la pobresa infantil.

D'altra banda, la salut també té a veure amb el trauma que els embarassos no desitjats, especialment després d'una violació, poden causar a la futura mare. Legalment, en aquests casos, la llei existent estén el temps límit fins les 24 setmanes. No obstant, un cas recent mostra que el límit legal pot no ser suficient. Segons els mitjans de comunicació, a l'inici de la

tardor de 2012, una dona jove va assassinar el seu violador, llençant el seu cap a la plaça pública del seu poble, reparant així el seu honor, i va fer una petició d'avortament que va ser rebutjada perquè ja estava de cinc mesos. Els homes del partit governant, com el Ministre de Salut, varen mostrar una actitud molt restrictiva davant aquest cas, considerant que la violació podria haver estat reparada amb el matrimo-

Flor 1

ni i, en cas que la mare no acceptés el nou nat, l'Estat podria fer-se càrrec del bebè a les institucions estatals.

Tant el personal mèdic com els ciutadans protestaren, al·legant que no només es tractava de la càrrega econòmica, sinó també de la implicació psicològica del trauma, el que s'havia de considerar en aquests casos.

Tal com deien les dones que protestaven als carrers, és una elecció de la dona i, per tant, són les seves veus les que requereixen d'atenció.

L'avortament com a elecció de les dones

Immediatament després de les declaracions del primer ministre Erdoğan, milers de dones van protestar als carrers. A primera fila, membres de les associacions per als drets de les dones. Una part d'aquestes, eren hereves del moviment feminista dels 80 que lluitava per la igualtat de drets, generant debat públic sobre les vides privades i la violència domèstica.

Així, els moviments feministes pro seculars que consideraven l'avortament com un dret de les dones, que permet el control sobre el seu cos, també van protestar furiosament contra la criminalització de l'adulteri el 2003. Com va dir Habibe Yilmaz, advocada i directora del Centre per al Recolzament Legal a les Dones, l'avortament és una decisió relacionada amb el propi cos i els propis drets de les dones.

Del costat de les dones pro esquerra y pro secularistes, estan també aquelles que simpatitzen amb els moviments islàmics conservadors. Des del 1990, les dones pro islamistes reclamen el seu dret a expressar la seva filiació religiosa i la seva identitat d'una manera oberta, alhora que assumeixen un rol femení a les societats islàmiques.

Junt amb aquestes dones, i d'acord amb enquestes dels mitjans de comunicació, la recent i dura posició del Primer Ministre també va ser contestada i rebutjada per les integrants femenines

Célula 4

del seu partit, les quals consideraven la reducció del temps límit d'avortament perillosa i arriscada per a la salut de les dones.

Com a resultat de la creixent i coordinada pressió de les dones i la societat civil, el Primer Ministre i els seus

partidaris van haver de reconsiderar la seva proposta. Les dones van guanyar la batalla –de moment–.

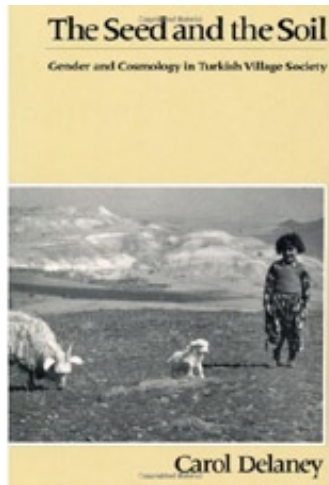
PER REFLEXIONAR

Fins fa molt poc, l'avortament rarament apareixia en el debat públic turc. Va ser el Primer Ministre Erdoğan qui va encendre la guspira en proclamar l'avortament com a assassinat. Les seves declaracions foren considerades com una expressió de conservadorisme religiós i les reaccions en els mitjans de comunicació mostraren, no només la reacció de les dones que pertanyien a diferents perspectives polítiques i la preocupació dels professionals de la salut, sinó també un recolzament limitat de les autoritats religioses, la qual cosa ha posat de manifest la complexa interrelació entre política, religió i gènere.

Una retrospectiva històrica ajuda a contextualitzar el debat en mostrar que la llei vigent, aprovada sota la liberalització, va ser considerada restrictiva i va donar massa poder a l'autoritat masculina. Això mostra també que la modernització de Turquia i el declivi de l'Islam en qüestions polítiques, comporta el creixement d'una ideologia política conservadora, encara més que l'actitud religiosa islàmica de l'època otomana.

Davant d'aquests canvis administratius, legals i de tendències, és crucial considerar l'actual llei i els debats sobre l'avortament a Turquia dins d'un marc cultural i global ampli, que compassa i se sustenta en una ideologia particular de gènere incrustada a la vida familiar.

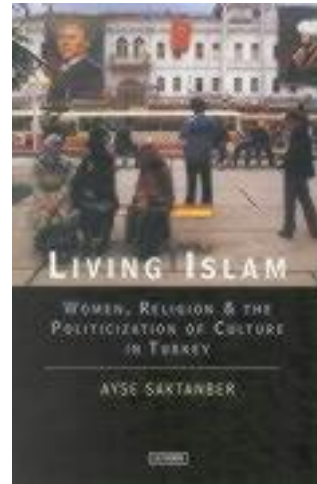
PER LLEGIR...

Delaney, Carol (1991)
The seed and the soil: Gender and cosmology in Turkish village society
 Berkeley: University of California Press

Basat en el seu treball en un petit poble de Turquia de musulmans sunnites, Carol Delaney mostra com les imatges de la "llavor" i el "sòl" són categòricament diferents, ordenades jeràrquicament i valorades de manera desigual.

La manera en què s'entén la creació d'un nen a Turquia, proporciona la clau per entendre el ventall d'actituds cap a la sexualitat i el gènere en aquest país, basat en l'honor i la vergonya, l'autoritat i la submissió, el temps i l'espai, dins i fora, l'obert i el tancat. A més, els símbols i significats amb què es representa la procreació proveeixen els significats per entendre les relacions entre els elements, aparentment diversos, del cos, la família, la casa, el poble, la nació, aquest món i el de més enllà de la mort.

Saktanber, Ayşe (2002)
Living Islam: Women, Religion and the Politicization of Culture in Turkey
 London: I. B. Tauris

Aquest llibre analitza el com i el perquè les dones estan jugant un paper central en el projecte polític del ressorgiment islàmic i en la lluita de poder entre les forces islàmiques i seculars a Turquia. Ayşe Saktanber rebutja les aproximacions que es plantegen què significa l'islam per a la posició de les dones o que veuen les dones musulmanes com "la part del darrere" o el "costat fosc" de la modernitat. Prenent com a tema els assumptes de les famílies que s'han unit per "viure l'islam" com a "musulmans conscients" en un barri d'Ankara, en lloc de "fer pensables" les experiències de les dones que no estan situades en el discurs de la modernitat, intenta adreçar la mirada cap a d'altres camins en els quals elles es converteixen en agents crucials en l'esforç per fer de l'islam una pràctica social viva en un ordre secular.

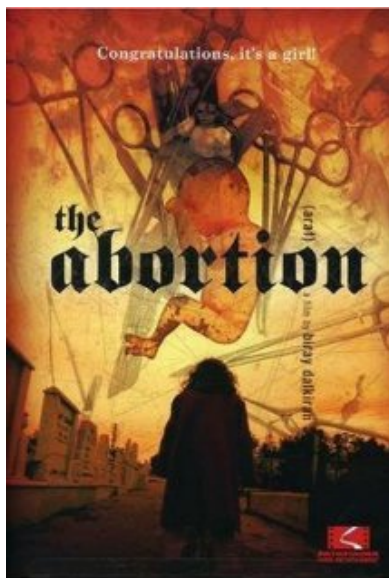

Sert, Gürkan; Güven, Tolga; Görkey, Şefik (2011)
Medical Law in Turkey
 Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International

Aquest pràctic volum ofereix una anàlisi exhaustiva de la legislació que afecta la relació metge-pacient a Turquia. Transcendent els tradicionals compartiments amb què els advocats estan familiaritzats, *Medical Law* tracta les qüestions que es deriven de l'esmentada relació i no de les relacions jurídiques generals involucrades en el camp més ampli de la legislació de la salut i la cura.

Gürsoy, Akile (1996). Abortion in Turkey: a matter of State, Family or individual decision. *Social Science and Medicine*, 42(4), 531-542.

PER VEURE...

Araf (The Abortion)
 Director: Biray Dalkiran
 Turquia, 2006
 Duració: 96 min.

Araf, que es podria traduir per "l'limbs" o "purgatori", narra la història d'una ballarina, Eda, que té una aventura amb un home casat, mentre està estudiant a l'acadèmia. Descobrint-se embarassada, recorre a un avortament il·legal sense condicions sanitàries. Pocs anys després, quan està feliçment casada, és visitada pel fantasma del nen no nat. A pesar de ser una pel·lícula de terror, *Araf* és la primera pel·lícula turca que aborda explícitament aquest tema. Encara que sigui en clau de terror, la pel·lícula mostra com l'avortament afecta la salut mental de la protagonista.

Araf (some where in between)
 Dirextor: Yeşim Ustaoglu
 Turquia, 2012
 Duració: 124 min.

Aquesta pel·lícula mostra la vida de dos joves, Zehra i Olgun, que viuen i treballen en un àrea remota entre Ankara i Istanbul. La seva rutinària i avorrida vida quotidiana és sacsejada per l'aventura secreta de Zehra amb un home gran, Mahur, un camioner. En quedar embarassada, s'adona que la seva família mai ho acceptarà, i per això recorre a un dolorós avortament. A pesar de la seva reinserció social, per la boda amb Olgun, el film transmet una imatge de resignació, que representa una societat que no accepta fàcilment el naixement d'un bebè fora del matrimoni.

LINKS D'INTERÈS

[Hacettepe University - Institute of Population Studies](#)

[Sosyalist Feminist Kolektif](#)

[Women for Women's Human Rights \(WWHR\)](#)

[BenimKararim](#)

Imatges de les protestes.

SOBRE L'AUTORA DELS TEXTOS

Valeria Ferraro

és becària postdoctoral a la Universitat "Magna Græcia", de Catanzaro (Itàlia), on està duent a terme una investigació sobre infància a Turquia i des de la qual va realitzar una estada postdoctoral de sis mesos al Grup d'Investigació AFIN a la Universitat Autònoma de Barcelona. El seu treball forma part d'un programa postdoctoral, finançat per la Comissió Europea, el FSE i la Regió de Calàbria.

Va realitzar una tesi doctoral en Estudis Turcs i va impartir diversos seminaris sobre cultura turca i antropologia a la Universitat Oriental de Nàpols i a la Universitat "Magna Græcia" a Catanzaro.

SOBRE L'AUTORA DE LES IL·LUSTRACIONS

Verónica Ibáñez

posseeix una llarga trajectòria artística que ha anat desenvolupat en diversos àmbits durant la seva vida. Nascuda a Barcelona, des de petita experimenta en el procés creatiu un mètode d'expressió i comunicació del seu jo intern cap al món utilitzant per a aquest diàleg la combinació de diverses tècniques pictòriques molt representatives en la seva obra.

En la seva última obra realitzada en gravat és on millor ha cohesionat la tècnica amb la seva necessitat artística. La seva manera d'interpretar el gravat, aportant noves eines, materials, colors o textures, amb les quals estableix un joc molt personal entre la intuïció i l'experimental donant per resultat unes obres molt personals.

NOTÍCIES AFIN

L'editorial Bellaterra acaba de publicar el llibre [*Maternidades, procreación y crianza en transformación*](#), els editors del qual són Carmen López i Diana Marre (ambdues membres d'AFIN) i Joan Bestard. En aquest, s'inclouen diversos capítols escrits per altres components del grup.

A la primera part, *Reproducción, adopción y acogimiento*, ens hem preguntat pels canvis que suposa la medicalització de la concepció i del naixement en la maternitat. Segueix el naixement essent la condició inicial de la persona? Com s'introdueix la donació anònima de gàmetes en la història personal?. Com es construeix una relació de mutualitat en l'adopció i l'acolliment?. Com les mares constitueixen l'inici de la mutualitat en formes de naixement i lactància que podrien ser considerades «tradicionals»? Per què la tradició innova?

A la segona part, *Nuevos contextos de filiación*, presentem diferents formes de maternitat en parelles gays i lesbianes, en mares solteres per elecció. Analitzem la maternitat en relació amb persones amb alguna discapacitat intel·lectual. Com es constitueix la mutualitat d'éssers en el cas de l'alteritat intel·lectual? Finalment, ens preguntem per l'aspecte personal (mutualitat, amistat) i l'aspecte polític (el principi de justícia) que presideixen els canvis actuals en l'experiència de la maternitat.

A 10 AÑOS DEL BOOM DE LA ADOPCIÓN: ABRIENDO NUEVAS PERSPECTIVAS

Fotografía: Miguel Gaggiotti

PONTEVEDRA, 22 Y 23 DE NOVIEMBRE DE 2013

Universidade de Vigo, Pazo da Cultura de Pontevedra
Rúa Alexandre Boveda, s/n - 36005 Pontevedra

Afin
Grupo de Investigación

Con la colaboración de:

JORNADA I - VIERNES 22 DE NOVIEMBRE

8:30-9:00: Acreditaciones

9:00-9:45

APERTURA

MIGUEL ANXO FERNÁNDEZ LORES. Alcalde de Pontevedra.

BEATRIZ MATO. Conselleira de Traballo e Benestar. Xunta de Galicia.

SALUSTIANO MATO DE LA IGLESIA. Rector da Universidade de Vigo.

DIANA MARRE. Doctora en Antropología Social. Profesora y Directora del Grupo AFIN, Departamento de Antropología Social y Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.

9:45-10:45: Primera sesión

FAMILIAS, PROFESIONALES Y TDAH

CLAUDIA MALACRIDA. Doctora en Sociología. Profesora y Directora del Departamento de Sociología, University of Lethbridge (Alberta, Canadá).

10:45-11:15: Pausa café

11:15 -12:45: Segunda sesión

REDEFINIENDO LAS “NECESIDADES ESPECIALES”

- *La experiencia acogedora de niños y niñas con ‘necesidades especiales’ en la ciudad de Nanchang.*
YANGPING LIAO. Economista y Antropóloga. Investigadora predoctoral, Grupo AFIN/ Departamento de Antropología Social y Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.
- *Las adopciones “especiales” en Galicia.*
ANGEL MARTÍNEZ PUENTE. Educador Social. Director de Faiben.
- *Una experiencia de adopción “especial”.*
Persona adoptada en su adolescencia.

12:45 -14:15: Tercera sesión

(RE)CONECTANDO CON “LOS ORÍGENES”

- *De las búsquedas y el contacto con las familias de nacimiento durante la infancia.*
BEATRIZ SAN ROMÁN. Doctora en Psicología e Investigadora Postdoctoral, Grupo AFIN/ Universitat Autònoma de Barcelona.
- *El acompañamiento en la búsqueda de los orígenes por la institución pública en Francia.*
MARIE-CHRISTINE LE BOURSICOT. Magistrada. Consejera de la *Cour de Cassation*, miembro del *Conseil Supérieur de l'Adoption* y exsecretaria general del *Conseil National pour l'Accès aux Origines Personnelles* (Francia).
- *Un nuevo paisaje familiar tras encontrar parientes biológicos.*
CECILE VILLENEUVE. Persona adoptada e Investigadora Predoctoral en la *École des Hautes Études en Sciences Sociales* (París, Francia).

14:15 -15:30: Pausa Comida

15:30-17:00: Cuarta sesión

EL CONTACTO ENTRE FAMILIAS DE NACIMIENTO Y ADOPTIVAS

- *Adopción y pluriparentalidad.*
ANNE CADORET. Doctora en Antropología. Investigadora retirada. CNRS-Cerlis (París, Francia) / Grupo AFIN.
- *Identities controvertidas: Problemas y dilemas en las decisiones acerca del contacto con la familia de nacimiento de los niños y niñas adoptados.*
SALLY SALES. Psicoterapeuta, Investigadora y Trainer.
- *Parentalidad adoptiva y contacto con la familia de nacimiento: motivaciones, retos y recompensas.*

MANDI MACDONALD. Trabajadora Social. Profesora e Investigadora de la *School of Sociology, Social Policy & Social Work, Queen's University of Belfast* (Irlanda del Norte).

17:00-17:30: Pausa Café

17:30-18:30: Quinta Sesión

INFANCIA, PARENTALIDAD Y POLÍTICAS PÚBLICAS

DOLORS COMAS D'ARGEMIR. Catedrática de Antropología Social. Grupo AFIN / Universitat Rovira i Virgili (Tarragona).

JORNADA II - SÁBADO 23 DE NOVIEMBRE

09:00-10:00: Sexta sesión

HACIA UNA NUEVA LEGISLACIÓN DE PROTECCIÓN DE LA INFANCIA

SALOMÉ ADROHER. Doctora en Derecho. Directora General de Servicios para la Familia y la Infancia (Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad).

10:00-11:45: Séptima sesión

SER PADRES, SER MADRES: ADOPCIÓN Y PARENTING

- *El parenting como gestión del diálogo.*
SUSAN FREKKO. Doctora en Antropología. Profesora en *Goucher College* (Estados Unidos) / Grupo AFIN.
- *Necesidades de acompañamiento de las familias adoptivas.*
TOMASA BAÑEZ. Doctora en Antropología Social. Profesora de Trabajo Social y Servicios Sociales, Universitat de Barcelona / Grupo AFIN.

- *Convertirse en familia.*
Familia formada a través de una adopción "especial".

11:45-12:15: Pausa café

12:15-13:45: Octava sesión:

DIAGNÓSTICOS, SOBREDIAGNÓSTICOS Y ESTRATEGIAS DE AFRONTAMIENTO DE SINTOMAS Y PATOLOGÍAS INFANTILES Y ADOLESCENTES

- *El desarrollo neurológico en personas con FASD.*
RAJA MUKHERJEE. Psiquiatra y Jefe clínico de la *FASD Behaviour Clinic* (Surrey, Reino Unido).
- *Adopción y trastornos del espectro alcohólico fetal: Retos y oportunidades.*
NATÀLIA BARCONS. Doctora en Psicología. Psicóloga Clínica e Investigadora Postdoctoral, Grupo AFIN / Institut Pediàtric S. Joan de Déu.
- *Moldeando la pertenencia social: juego, medicalización y trabajo del "hábitus" en un grupo de adolescentes adoptados.*
RAÚL HERNÁNDEZ VILLASOL. Historiador y Antropólogo. Investigador predoctoral FPI, Grupo AFIN / Departamento de Antropología Social y Cultural, Universitat Autònoma de Barcelona.

13:45-15:00: Pausa comida

15:00-17:00: Novena sesión

FAMILIAS Y GESTACIÓN SUBROGADA

- *La experiencia de la subrogación desde la perspectiva de los padres y madres de intención, las subrogantes y los niños y niñas.*
VASANTI JADVA. Doctora en Psicología. *Centre for Family Research, Cambridge University* (Reino Unido).
- *Subrogación: una perspectiva personal y profesional.*

MYRIAM REYNOLDS. Gestante en procesos de subrogación, *Counsellor* y *Art Therapist* (Denver, Estados Unidos).

- *Familia homoparental a través de un proceso de gestación subrogada.*
VICENT BORRÀS. Padre por subrogación. Doctor en Sociología y Profesor del Departamento de Sociología, Universitat Autònoma de Barcelona.
- *La subrogación transnacional, la adopción abierta y la anonimidad de donantes*
MARCIN SMJETANA. Doctor en Sociología. Investigador Postdoctoral, Grupo AFIN / Universitat Autònoma de Barcelona.

17:00-17:30: Pausa café

17:30-18:30: Décima sesión

DE APROPIACIONES E "IRREGULARIDADES" EN ESPAÑA

SOLEDAD LUQUE. Presidenta de la Asociación *Todos los niños robados son también mis niños*, Profesora de Fonética e investigadora en la Fundación Ortega-Marañón y la Universidad de Middlebury.

18:30-19:30

PROYECCIÓN de *A GIRL LIKE HER*, de ANN FESSLER

19:30-20:00

COLOQUIO Y CLAUSURA

Los idiomas del congreso son castellano e inglés. Habrá servicio de traducción simultánea en todas las sesiones.

Precio inscripción:

Inscripción: 120 €

(Consultar descuentos para estudiantes y miembros de CORA)

[Descargar Boletín de Inscripción](#)

Más información:

<http://grupsderecerca.uab.cat/afin>

www.manaia.es

WORKSHOP AFIN

GESTACIÓ SUBROGADA: EXPERIÈNCIES I ANÀLISIS INTERDISCIPLINÀRIES

25 de novembre, 16h - 21h

Auditori Pati Manning · CERC

Montealegre, 7 · Barcelona

Imatge: Miguel Gaggiotti

16:00: PRESENTACIÓ i BENVINGUDA

Diana Marre. Investigadora principal del [Grup AFIN](#) i professora titular d'Antropologia a la Universitat Autònoma de Barcelona. Els seus camps d'investigació actuals se centren en la Reproducció (natural, assistida, subrogada, per adopció), la Procreació i la Infància.

16:30 – 17:15: CONFERÈNCIA INAUGURAL

Vasanti Jadva. Investigadora *senior* associada del *Centre for Family Research* de la Universitat de Cambridge i professora del Departament de Psicologia de la mateixa universitat. Els seus interessos de recerca se situen en el camp de la reproducció i el benestar psicològic a llarg termini de les famílies creades per donació d'òvuls o esperma i subrogació, així com les experiències i salut psicològica de les mares gestants i les seves famílies en processos de subrogació.

17.15 – 17.30: PREGUNTES I COL·LOQUI

18:00 – 20:30: TAULA RODONA

Myriam Reynolds. Assessora en processos de subrogació i Màster en Psicologia i Art-Teràpia, especialista en els infants que es troben en una situació d'adopció fallida i "Mare gestant" per subrogació. Resident a Denver (Estats Units).

Vicent Borràs. Professor titular del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona i membre del grup d'investigació QUIT, és pare per subrogació i vicepresident de l'Associació de Famílies Lesbianes i Gais.

Ester Fornos. Professora visitant de dret civil a la *Universidad Autónoma de Madrid*. Autora d'articles com "Surrogacy arrangements in a global world: the case of Spain" (2013) i "Acceso a la reproducción asisti-

da por parejas del mismo sexo en España: estado de la cuestión, propuestas y retos" (2011).

Diana Guerra. Doctora en Psicologia i Especialista en Psicologia Clínica i en Psicologia de la Reproducció Assistida. Actualment és Cap de la Unitat de Psicologia Clínica de l'IVI (Barcelona). Autora del llibre *Afrontar la Infertilidad: una guia para pacientes*.

Carla Vidal. Dissenyadora gràfica, mare per subrogació i autora, junt amb la seva parella Ramon, del blog [parejade3.com](#), que pretén donar informació sobre la subrogació com a tècnica de reproducció assistida.

20.30 – 21.00: CLAUSURA

Afin

Grup d'Investigació

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

ESDEVENIMENTS D'INTERÈS

[*Birth Rights in the European Union. Mobilizing Change.*](#) Duinse Polders IN Blankenberge, Bèlgica, el 4 de novembre del 2013.

[*Otherness, Agency and Belonging. 5th International Symposium.*](#) Ciutat de Mèxic, Mèxic, del 5 al 7 de novembre del 2013.

[*SEG Jahrestagung – Colloque annuel de la SSE Annual Meeting of the SEG-SSE*](#) Sierre, Suïssa, del 7 al 9 de novembre del 2013.

[*2013 Conference of the National Women's Studies Association \(NWSA\). Negotiating Points of Encounter.*](#) Cincinnati, Ohio, EUA, del 7 al 10 de novembre del 2013.

[*II Congreso internacional Menores infractores y justicia juvenil: Reeduación, nuevas perspectivas e inclusión.*](#) Almoradí, Espanya, del 7 al 8 de novembre del 2013.

[*9th International Conference on Humanities and Social Sciences.*](#) Khon Kaen, Tailàndia, del 14 al 15 de novembre del 2013.

CONGRESSOS I CONFERÈNCIES

[*2013 2nd International Conference on Ethics in Human Research – ICEHR2013.*](#) Londres, Regne Unit, del 18 al 19 de novembre del 2013.

[*1st International Conference on Psychology in Health, Educational, Social, and Organizational Setting.*](#) Surabaya, Indonèsia, del 21 al 23 de novembre.

[*Third Annual International Research-to-Practice Conference «Early Childhood Care and Education».*](#) Moscou, Rússia, del 21 al 23 de novembre.

[*Annual Conference on Social Studies, Communication and Education \(ACSSC 2013\).*](#) Okinawa, Japó, del 21 al 23 de novembre.

[*10th International Conference of Management and Behavioural Sciences - "An Interdisciplinary Conference".*](#) Montreal, Canadà, 7 de desembre del 2013.

[*The 2nd Annual Conference on Management and Social Sciences \(ACMSS 2013\).*](#) Taipei, Taiwan.

[*International Conference on ASEAN Women: 'Empowerment: Issues and Challenges'.*](#) Bandung, Indonèsia, del 10 al 12 de desembre del 2013.

[*2nd Hong Kong International Conference on Education, Psychology and Society.*](#) Hong Kong, Xina, 19 de desembre del 2013.

CALL FOR PAPERS

[Gender, Equality and Intimacy: \(un\)comfortable bedfellows?](#) Institute of Education, Londres, Regne Unit, 7 d' abril del 2014. *Deadline:* 1 de novembre del 2013.

[On the Move, In the World... Mobility and Young People.](#) ARCYP – ACCUTE. Dins el Congress of the Humanities and Social Sciences, Brock University, Canadà, el 27 de maig de 2014. *Deadline:* 1 de novembre de 2014.

[Gender and "The Law": Limits, Contestations and Beyond.](#) Izmir, Turquia, del 4 al 6 de juny del 2014. *Deadline:* 7 de desembre del 2013.

[Invisible work. Eastern Sociological Society 2014. Sociology of Reproduction MiniConference.](#) Baltimore Hilton, USA, del 20 al 23 de febrer del 2014. *Deadline:* 15 de desembre del 2013.

[Sociologists for Women in Society winter meeting.](#) Nashville, USA, del 6 al 9 de febrer del 2014. *Deadline:* 4 de novembre del 2013.

[Memory and Recovery. Anthropological Association of Ireland.](#) Sligo Institute of Technology, Sligo, Irlanda, del 14 al 15 de febrer del 2014. *Deadline:* 1 de desembre del 2014.

CALL FOR PROPOSALS

[The stranger. \(Altérités\).](#) *Deadline:* 30 de gener del 2014.

[Birth and its Meanings: Representations of Pregnancy, Childbirth and Parenting.](#) Editors: Dr. Nadya Burton. Demeter Press. *Deadline per abstracts:* 15 de gener.

[Mothers and Food.](#) Co-editors: Dr. Florence Pasche Guignard i Dr. Tanya M. Cassidy. Demeter Press. *Deadline per abstracts:* 1 de febrer del 2014.

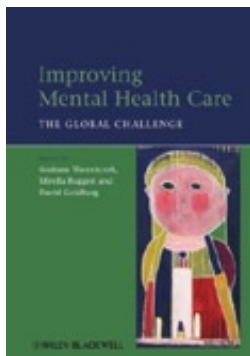
OFERTES DE TREBALL

[Research Associate in Sociology.](#) University of Cambridge. Department of Sociology Faculty of Human, Social, and Political Science Philomathia. Ref: JM01875. Contacte per preguntes: Professor Jacqueline Scott: jls1004@cam.ac.uk. Tf: +44 (0)1223 335610. Enviar les sollicituds a Mr. Alistari Cameron: applications@sociology.cam.ac.uk, Faculty of Human, Social and Political Sciences, University of Cambridge, Free School Lane, Cambridge, CB2 3RQ. *Deadline:* 28 Novembre de 2013, fins les 16:00.

[Associate Professor of Applied / Practicing Anthropology. Department of Anthropology at Purdue.](#) Contacte: Dr. Riall Nolan: gunion@purdue.edu. *Deadline:* 30 de novembre del 2013.

[Director of Policy and Strategic Partnerships.](#) National Institute for Reproductive Health (NIRH). New York.

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

Thornicrof, G.; Ruggeri, M.; Goldberg, D. (Eds.) (2013) [*Improving Mental Health Care: The Global Challenge*](#) Wiley-Blackwell

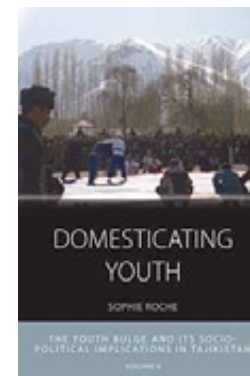
Quins tipus de cures en salut mental són les millors pel segle XXI, i en tots els països del món? Quin és l'equilibri entre les cures bàsiques i la cura especialitzada per a les persones amb trastorns mentals? Quines són les evidències per millorar els serveis i els tractaments? Quina metodologia cal utilitzar per respondre a aquestes preguntes? Experts de tot el món aporten les seves experiències, analitzant el coneixement contrastat amb aportacions crítiques basades en la seva pròpia experiència. El llibre es basa en quatre seccions on es mostren els reptes de proveir salut mental als països amb diferents nivells de recursos econòmics, com facilitar l'encontre entre ells, els nous mètodes d'investigació i finalment els nous recursos i tractaments en les cures de les persones afectades en l'àmbit de la salut mental.

Carolina del Olmo (2013) [*¿Dónde está mi tribu? Maternidad y crianza en una sociedad individualista*](#) Madrid: Ed. Clave Intelectual

En aquest llibre, del Olmo analitza els fenòmens que estan transformant la criança. I el principal de tots, segons l'autora, és l'aparició de veus expertes que acaben per desautoritzar l'experiència i fins la pròpia manera de fer de les mares: metges, pedagogs, psicòlegs i nutricionistes externalitzen la presa de decisions fora de l'àmbit de la família i provoquen, en última instància, por, confusió i un profund sentiment de culpa entre els pares i mares.

¿Dónde está mi tribu? es planteja aquest i altres interrogants buscant sempre un marc més ampli que el de la família, o el de la parella mare-fill, on situar aquestes qüestions.

Roche, S. [*Domesticating Youth. The Youth Bulge and its Socio-Political Implications in Tajikistan*](#) New York – Oxford: Ed Berghahn Books

Aquest llibre presenta el debat sobre el creixement de la població jove (youth bulge) en l'antropologia social. Tajikistan, un país post-soviètic que va experimentar una guerra civil els anys 90, es troba enmig de la transició demogràfica, que passa d'alts índexs de fertilitat a índexs més baixos, generant temporalment, un creixement de la població jove. Sophie Roche s'aproxima al fenomen des de l'antropologia social per analitzar la dinàmica demogràfica i política i suggerir nous models de pensament sobre el canvi social i les societats amb creixement de població jove.